

Zamenhofův rok 2017, vyhlášený v rámci UNESCO, vrcholí 15.prosince Dnem esperantské knihy

V letošním roce uplynulo již 130 let od vydání první učebnice mezinárodního jazyka, kterou napsal a 26.7.1887 ve Varšavě vydal tehdy 27 letý absolvent medicíny a nadaný polyglot [Ludvík Lazar Zamenhof](#) (15.12.1859-14.4.1917) pod pseudonymem Dr. Esperanto (tj. Doktor Doufající). Ten se teprve později stal pojmenováním jazyka jako takového. Vzhledem ke stému výročí úmrtí se Zamenhof ocitl i na letošním oficiálním **seznamu výročí UNESCO**. Den jeho narozenin 15. prosince slaví příznivci jazyka po celém světě jako **Den esperantské knihy či kultury**. Díky nadšenectví a dobrovolnické práci jeho uživatelů byly dosud v esperantu vydány **desítky tisíc titulů knih všech žánrů, původních i přeložených**, má široké uplatnění na internetu, vycházejí v něm časopisy, vysílají rozhlasové stanice, dabují filmy, zpívají se písně (v tomto čase i [písně vánoční](#)). **Cílem esperanta nikdy nebylo a není nahradit národní jazyky**, ale fungovat vedle nich jako jednoduchý, snadno naučitelný, neutrální a tedy i spravedlivý jazyk pro nadnárodní komunikaci. Navzdory své snadnosti je esperanto **výrazově i stylisticky bohaté a dle potřeb se stále obohacuje i o nové odborné výrazy**. Proto je Zamenhof označován spíše jako iniciátor, nikoliv jako autor či tvůrce jazyka.

Zvukově esperanto připomíná italštinu a píše se tak, jak se vyslovuje. Jeho slovní zásoba vychází zejména ze známých kořenů převážně románských a germánských jazyků, má logickou gramatiku bez výjimek a důmyslný systém slovo tvorby. Díky tomu si ho lze rychleji a snáze osvojit a plyně v něm komunikovat. Navzdory tomu, že nepoživá žádné zvláštní politické či finanční podpory, **příznivci esperanta se nacházejí v současné době ve více než 120 zemích světa a vytvářejí společně pozoruhodnou mezinárodní kulturu, na níž se mohou skutečně rovnocenně podílet příslušníci různých národů a která jako sociologický fenomén nemá v dějinách lidstva obdoby**.

[Esperantská Wikipedie](#) patří mezi 11 nejstarších verzí a mezi 273 jazykovými verzemi je nyní dle objemu na 32. místě. Zakladatel a první správce české Wikipedie, Miroslav Malovec, je mj. autorem **více než 500 stránkového [Velkého esperantsko-českého slovníku](#)**, který vydalo letos v říjnu nakladatelství KAVA-PECH. Nejnovější rozhlasový rozhovor s majitelem nakladatelství Petrem Chrdlem, týkající se zejména myšlenkového a duchovního odkazu Zamenhova a jeho konceptu tzv. **homaranismu**, proběhl v Českém rozhlase na stanici Radio Wave 10.12.2017 a je k poslechu [zde](#). Právě díky knihám psaným esperantem bylo KAVA-PECH zařazeno do *České knihy rekordů* jakožto nakladatelství vyvážející knihy do nejvíce zemí světa.

Přestože se dosud esperanto nestalo, nikoliv kvůli svým vlastnostem, ale zejména z vnějších politickoekonomických důvodů, tzv. druhým jazykem pro každého, jeho znalost přináší i nyní řadu specifických výhod, zejména pokud jde o **navazování osobních kontaktů v zahraničí**. V rámci individuálního cestování či účasti na různých mezinárodních akcích **umožňuje poznat jiné země a zejména jejich obyvatele a kulturu více zevnitř a hlouběji a na bezprostřednější a rovnocennější bázi**. Uspadňuje rovněž studium dalších cizích jazyků i porozumění odborné terminologii.

Esperanto funguje i jako nezanedbatelný prostředek **alternativní propagace české kultury ve světě**. Např. svitavský studentský divadelní soubor DOMA v předvečer letošního Dne esperanta vystoupil s nastudováním hry bratří Čapků *"Ze života hmyzu"* v jihokorejském Seoulu před účastníky Světového esperantského kongresu pocházejícími ze všech kontinentů.

Kolébku esperanta v českých zemích jsou Pardubice, kde pouhé tři roky po vydání Zamenhofovy učebnice vydal **první učebnici pro Čechy** z vlastních prostředků chudý tehdy sotva 18letý student [František Vladimír Lorenc](#), který většinu svého života strávil v Brazílii, dle svědků údajně **ovládal 80-104 jazyků** a prokázal mimořádné nadání ve vícero oborech. Bližší informace o této výjimečné a pozoruhodné osobnosti přináší nově vydaná velmi čtivá [životopisná publikace](#) od

prof. Vlastimila Novobilského, bývalého rektora UJEP Ústí nad Labem, vydaná rovněž v nakladatelství KAVA-PECH.

Pro občany města Brna nejsou pravděpodobně pojem „esperanto“ či „Zamenhof“ neznámé. Klub esperantistů v Brně funguje v Brně už od roku 1901, kdy byl založen „První spolek esperantistů rakouských v Brně“. Mezi jeho významné aktivity patří například přeložení informačního letáku pro turisty, který je k dispozici [na oficiálním portálu města Brna](#). Na stránkách Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje je potom k dispozici [stručný text](#) o cestování po Jihomoravském kraji.

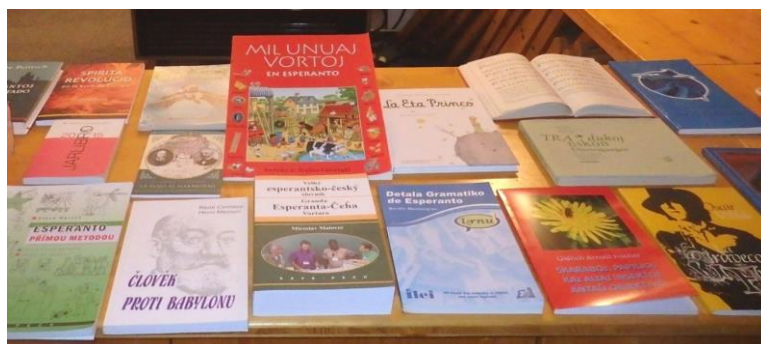
O tom, že esperanto má svou přitažlivost i pro ty, kteří dobře ovládají angličtinu, svědčí mj. fakt, že **nový kurz esperanta pro anglicky mluvící na portálu [DUOLINGO](#) si za poslední dva roky zapsalo více než milion studentů**. Čeští zájemci mohou jazyk studovat mj. prostřednictvím korespondenčního kurzu ČES či na bezplatném mnohojazyčném portálu [lernu.net](#).

Více informací v češtině lze získat např. na portálu [Esperanto.cz](#), který provozuje [Český esperantský svaz](#). Osobnosti dr. Zamenhova je věnována mj. část výstavy "[Člověk proti Babylonu](#)", otevřená letos v červnu v [Muzeu esperanta](#), sídlícím v Ottendorferově domě ve Svitavách. Výstava bude ale právě od 15.12. až do března 2018 dočasně uzavřena z důvodu rekonstrukčních prací uvnitř budovy. S životem a dílem dr. Zamenhova slovem i obrazem se lze v tomto zimním mezidobí seznámit nejen ve [Wikipedii](#), ale i v českých mutacích vícejazyčných letos nově vzniklých informačních webů [zamenhof.info](#) a [zamenhof.life](#) nebo prostřednictvím videozáznamu 15.10. natočené [životopisné přednášky](#), či [knihy](#), podle níž byla výstava pojmenována.

Za redakci [Esperanto.cz](#) Ing. Miroslav Hruška, redakce@esperanto.cz

Bernhard Tuidar, vedoucí [Esperantského muzea a Sbírký plánových jazyků ve Vídni](#), které jsou součástí Rakouské národní knihovny, přednáší o digitalizaci díla L.L. Zamenhova na vernisáži výstavy "Člověk proti Babylonu" v Muzeu esperanta ve Svitavách - foto Oldřich Arnošt Fischer

Ukázka esperantské literatury (Městská knihovna Písek, 9.12.2017) - foto Pavla Dvořáková